

סיכומי הדרך היומי

ת"ר ושיננתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפיד (קידושין ל')

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל לרפואת פינחס בן פייגא מרים

שבת קודש פרשת כי תבוא - כ"א אלול תשע"ז

דף קט"ז ע"ב

היה בורח מבית האסורין ואמר לבעל ספינה טול דינר והעבירני והעבירו, יכול לומר לו משטה אני כך ואין לו אלא שכרו, ואם היה לו הפסד על ידי זה כגון שהיה צייד ונתבטל ממלאכתו נותן לו שכרו משלם, וכן אם שפך יינו כדי להציל דבש של חבירו ואמר אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי חייב דהפסידו ניכר.

שטף נחל חמורו וחמור חבירו וירד להציל של חבירו בתנאי שישלם לו דמי שלו ועלה חמור שלו מאליו, חייב לשלם לו דנתחייב לו משעה שהפקיר חמורו וזכה בחמורו מן ההפקר.

שיירא שכל יום היה א' מבני השיירא מאכיל חמורו לארי שליזה אותם, אם הארי לא אכלו הרי הוא של הבעלים ואינו צריך לזכות בו דלא הפקירו אלא להארי ולא לכל העולם.

שטף נחל חמורו וחמור חבירו וירד להציל חמור חבירו ולא הצליח, אין לו אלא שכר פעולה ולא דמי חמורו, ואינו דומה להשוכר את הפועל להביא מאכלים בשביל חולה וכשחזר מצאו מת או שהבריא דחייב לשלם לו כל שכרו דשם הביא מה שאמר לו וכאן לא הביא לו חמורו.

דף קט"ז ע"ב

שיירא שהייתה מהלכת במדבר ועמד עליה גייס לבוזזה ונתפשרו עמהן בממון מחלקין ביניהם לפי ממונם, ואם שכרו מורה דרך מחשבין אף לפי נפשות שטעות במדבר סכנת נפשות הוא, ואם יש מנהג בין החמרים לחלק לפי נפשות או ממון הולכין אחריו, ואם עשו תנאי שאם יאבד חמורו של אחד מהן חייבים להעמיד לו חמור אחר חייבים להעמיד לו כל זמן שלא פשע בשמירתו, ואינו יכול לומר תנו לי ממון ואני אקח חמור לעצמי דשמה לא יקח חמור והם לא התנו אלא שיקח חמור.

ספינה שעמדה עליה נחשול בים והקילו ממשאם, מחשבין לפי משאוי ולא לפי ממון, ולא ישנו ממנהג הספינים, ורשאיין הספינים להתנות שכל מי שיאבד ספינתו נעמיד לו ספינה אחרת אם לא איבדו בפשיעה ולא פירש למקום שאין הספינות הולכות אפילו אם הלך בניסן שגדל הנהר מהפשרת שלגים במקום שהספינות הולכות בתשרי ונטבעה.

שיירא שעמד עליו גייס במדבר ועמד אחד והציל, אם הם יכולים להציל הציל לכולם אפילו אמר שמציל לעצמו, אם אינם יכולים להציל הציל לעצמו אפילו לא אמר שמציל לעצמו, אם הם יכולים להציל על ידי הדחק ואמר שמציל לעצמו ושתקו גלו דעתם שמיאשים והציל לעצמו, ואם הם שותפים בין יכולים להציל בין אינם יכולים להציל הציל לשניהם, ואם אמר שמציל לעצמו הציל לעצמו, ואם הוא פועל

בשורה משמחת

לבני תורה בכלל וללומדי דף היומי בפרט לקראת הלימוד במסכת בבא מציעא במסגרת דף היומי

ניתן להשיג ספר

אסוקי שמעתתא על מסכת בבא מציעא

המסכם מסקנות הסוגיות המסובכות ברוב המסכת על פי הראשונים והאחרונים והפוסקים להלכה והבנתם בביאור הסוגיות עם שאלות אקטואליות

הכמות מצומצמת

המעוניינים בספר נא להשאיר שם וטלפון במערכת סיכומי דף היומי 073-2490403

ברכת כתיבה וחתימה טובה

של בעל הספינה אפילו אינם יכולים להציל הציל למשכיר, ואם אמר אני מציל לעצמי הרי הוא חוזר מהשכירות דפועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום והציל לעצמו.

הגזול שדה מחבירו ואנסים גזלוהו מן הגזולן אם מכת מדינה היא דאנסוהו קרקעו עם קרקעות של אחרים אומר הרי שלך לפניך ואם אנסוהו רק שדה שלו חייב, אם לא גזל השדה רק שמע שבית המלך מבקשין לגזול שדות והראה להם שדה חבירו חייב להעמיד לו שדה אחר, וי"א דאנס שיאמר לו הראיני שדך והראה גם שדה חבירו דחייב.

יום ראשון פרשת נצבים - כ"ב אלול תשע"ז

דף קי"ז ע"א

המראה כרי של חבירו לאנסים הוי מסור וחייב מדינא דגרמי וכמבואר במתניתין דהמראה שדה חבירו לאנסין חייב [והיינו כשלא אנסוהו להראותו וכדלקמן].

לרב הונא בר חייא לא ילפינן מחיוב קנס דרבנן לשאר עובדות כיוצא בהן, ולרב יוסף ילפינן, ונחלקו בביאור המשנה ד'המטמא והמדמע והמנסך במזיד חייב וחזרו לומר אף המדמע' חולין בתרומה דמה דבתחילה לא אמרו מדמע משום דלא ילפינן מקנס או משום דלא חששו להפסד מועט כיון דמדמע ראוי לכהן, וכן נחלקו בביאור הברייתא ד'בראשונה היו אומרים המטמא והמדמע וחזרו לומר אף המנסך' אם בראשונה לא אמרו כן דלא ילפינן מקנס או משום דבתחילה סברו דפטור משום דחיוב מיתה מתחיל משעת הגבהתו כיון דצורך ניסוך הוא ופטור מממון משום פטור דקם ליה בדרכה מיניה, ולבסוף סברו דחייב ממון משעת הגבהתו ואין חיוב מיתה אלא בשעת ניסוך.

עכו"ם שאנסוהו לישראל להראות שדה חבירו והראה כדי להציל את עצמו פטור גם למאן דדן דינא דגרמי, אם נטל ונתן ביד חייב גם למאן דלא דן דינא דגרמי, ואם לא אנסוהו והראה להם מעצמו חייב ולמאן דדן דינא דגרמי אפילו לא נטל ונתן ביד, ואם אנסוהו להראותו יינו והראה להם ואמרו לו שייסייעם להוליכו לבית המלך פטור אף שנשא ונתן ביד דהוי כאילו שרפוהו ולקחוהו ממנו בשעה שהראהו, ואם היה האנס מצד אחד של הגנה והממון מצד השני והאנס לא היה יכול ליטלו ואמר להישראל שיתן לו הישראל חייב כיון שלא היה ביד העכו"ם ליטלו.

שנים שהיו רבים על מכמורת דגים או חיות כל אחד אמר שלי הוא, מסרו אחד מהם להמלכות לאביי יכול לומר שלי מסרתי, לרבא משמתין לו עד שיביאו מהם ויעמוד בדין עם בעל דינו.

מותר להרוג ישראל הרוצה למסור ממנו של ישראל דאין מרחמין עליו.

רב ציוה לרב כהנא לברוח לארץ ישראל מפני שהרג מוסר, ויקבל עליו שלא יקשה על דברי רבי יוחנן ז' שנים, ריש לקיש אמר לרבי יוחנן ארי עלה מבבל, שמו אותו בשורה ראשונה ולא הקשה שום קושיא החזירו אותו עד שהגיע לשורה אחרונה, ואמר רבי יוחנן לר"ל ארי שאמרת נעשה שועל, ואמר רב כהנא שיהי רצון שאותן ז' שורות שהחזירוהו יהא במקום ז' שנים שאמר רב שלא להקשות על דברי רבי יוחנן והקשה על דבריו והחזירוהו לשורה ראשונה, רבי יוחנן הסתכל עליו וסבר שהוא מחייך וחלש דעתו ומת רב כהנא ואמרו לרבי יוחנן דכך מראיתו תמיד, רבי יוחנן אמר להנחש שהיה מקיף פי המערה של רב כהנא פתח פיך ויכנס הרב אצל התלמיד לא פתח יכנס חבר אצל חבר לא פתח

יכנס תלמיד אצל רב ופתח, ביקש רחמים והחייחו ואמר רב כהנא אם אתה יכול לבקש רחמים דלא אמות עוד הפעם אם אקשה לך אעמוד לך בבית המדרש ואם לא לא אעמוד עוד אצלך, רב כהנא פשט כל ספיקו דרבי יוחנן, בתחילה אמר רבי יוחנן דתורה של בני ארץ ישראל היא ובסוף אמר דתורה של בני חוץ לארץ היא.

דף קי"ז ע"ב

נפקד שהיה אצלו כוס כסף ובאו גנבים והראה להם הכוס אם הוא עשיר דבאו גנבים משום ממונו חייב משום דהציל עצמו בממון חבירו אבל אם אינו עשיר באו בשביל הכוס ופטור (אפילו נשא ונתן ביד דעל כן הפקידוהו שיציל עצמו בו אם יבואו עליו משום הכוס) הפקידו אצלו מעות דפדיון שבויים ונתנו להם פטור דאין לך שבויים גדול מזה (אפילו היה עשיר ובאו עליו משום ממונו).

הרודף אחר חבירו להרגו ושיבר כלים שלו או של כל אדם פטור שחייב בנפשו וקם ליה בדרכה מיניה, נרדף ששיבר כליו של רודף פטור שהרי מותר אפילו להרגו ולא יהא ממנו חייב עליו מגופו, שיבר של שאר בני אדם חייב דאסור להציל עצמו בממון של חבירו, רודף אחר רודף להציל הנרדף ושיבר כלים של רודף או של כל אדם פטור ולא מן הדין אלא שאם לא כן אין לך אדם שמציל את חבירו מן הרודף.

חמור שבתוך הספינה שהיה רוצה להטביע את הספינה ואנשיו שעליה יש להחמור דין רודף ומותר להשליכו לים.

הגזול שדה מחבירו ושטפה נהר לרבי אליעזר חייב להעמיד לו שדה אחר דיש גזילה בקרקעות דכתיב 'וכחש בעמיתו בפקדון וכו' או מכל אשר ישבע עליו לשקר' ודרש ריבוי מיעוט וריבוי וריבה הכל ומיעט רק שטרות, לחכמים אומר לו הרי שלך לפניך דאין גזילה בקרקעות דדרשו כלל ופרט וכלל ואי אתה דן אלא כעין הפרט דאינו חייב בהשבון ושבועה אלא דבר המטלטל וגופו ממון יצאו קרקעות ועבדים שאין מטלטלין שהוקשו לקרקעות ושטרות שאין גופן ממון.

הגזול שדה מחבירו והיתה פרה רבוצה בה ושטפה נהר, לרבי אליעזר דיש גזילה בקרקעות כיון שחייב לשלם על הקרקעות חייב גם על המטלטלין שבתוכה דמטלטלין נקנין אגב קרקע, ולרבנן דאין גזילה בקרקעות לא קנה שדה ולא הפרה שבה.

יום שני פרשת נצבים - כ"ג אלול תשע"ז

דף קי"ח ע"א

גזל את חבירו או שלוה או שהפקיד ממנו בישוב ואינו תובעו אינו יכול לכופו לקבל חובו או פקדונו במדבר דלאו מקום שימור הוא, ואם המפקיד אמר בשעת ההפקדה שיהא פקדון אצלך דאני יוצא למדבר ואמר הנפקד גם אני יוצא למדבר אם ארצה אחזיר לך שם יכול להחזירו גם במדבר אע"פ שלא התנה תנאי גמור, כיון דידע המפקיד שהנפקד יוצא למדבר צריך לקבלו שם.

מלוה יכול לתבוע חובו מהלוה בכל מקום אפילו במדבר דידו על העליונה, אבידה ופקדון לא ניתנו ליתבע אלא במקומן.

האומר לחבירו מנה לי בידך, והלה אומר איני יודע אם פרעתוך חייב, איני יודע אם גזלתוך או הלוינתני או הפקדת אצלי לרב הונא ורב יהודה חייב דברי ושמא ברי עדיף, לרב נחמן ורבי יוחנן פטור דאוקי ממנוא בחזקת מריה, וחייב

שבועת היסט, ואינו יוצא ידי שמים עד שמשלם לו.

האומר לחבירו גזלתך הליתני הפקדת אצלי ואיני יודע אם החזרתי לך, ואין הלה תובעו חייב ידי שמים כיון דאיכא קצת טענת ברי שהרי יודע שגזל ולוה ונפקד אצלו, אבל אם אינו יודע אם גזל או לוה או נפקד אצלו פטור גם מידי שמים.

הגונב טלה מן העדר והחזירו, לרב אם הכירו הבעלים שנגנב צריך להודיעו כשיחזירנה, לא הכירו הבעלים קודם שהיה חסרה ולאחר חזרה מנו את הצאן והיא שלימה פטור, ואם הטלה טלוא וניכר כשנגב וניכר כשהחזירו פטור אפילו לא מנו, לשמואל בין אם הכירו הבעלים בין לא הכירו אם מנו הבעלים פטור, לרבי יוחנן אם הכירו הבעלים ומנו אח"כ פטור לא הכירו הבעלים פטור אפילו לא מנו, לרב חסדא הכירו הבעלים מנין פוטרו לא הכירו הבעלים צריך להודיעו כשמחזירו כיון שלמדה לצאת צריכה שמירה יפה.

דף קי"ח ע"ב

המגביה שה מעדרו של חבירו כדי לגונבה והבעלים צעקו עליו ואינו יודע אם החזירו לעדרו ונגנב או מת השה הגנב חייב באחריותו.

שומר שגנב מרשות עצמו על ידי שטען טענת גניבה או אבידה והחזירו מדעתו לרשות עצמו, לרבי ישמעאל לא כלתה שמירתו כשנעשה גנב עליה ומהני דעתו במה שהחזירו שם, לר"ע כלתה שמירתו ולא מהני דעת השומר אלא דעת הבעלים.

הגוזל את חבירו ולאחר זמן לקח ממנו מקח והבליע דמי הגניבה בתוך דמי המקח, לפי רבי יצחק דאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה הרי הכיר בחזרתו ודינו כמנו, וכן אם מנה הגזלן דמי המקח ושמו בתוך כיס הנגזל, אבל אם מנה הגזלן דמי המקח בשעת פרעון המקח ונתנו לידו והנגזל השליכו לכיסו יש לתלות שלא מנה הכסף שבכיסו ואין ידוע לו שהחזירו, וכן אם מנו ונתנו לתוך כיסו והיו שם מעות אחרות ולא ידע כמה דאין ידוע לו בחזרתו.

אין לוקחין מן הרועים דברים שאין בעל הבית מרגיש שהרועה מוכרו דשמה גנבו מבעל הבית, כגון צמר, חלב, וגבינה בישוב, גדיים, עזים, גיזי צמר, תלושי צמר שנתלש מעט מעט, אבל לוקחין מהן בגדים תפורים דקננהו בשינוי, וחלב וגבינה במדבר דאין דרך בעלים לילך שם וליטלם, וד' צאן מתוך עדר של חמש וד' גיזין מתוך חמש, וי"א ד' מעדר קטן וה' מעדר גדול, ובהמות בריאות שעין בעל הבית תמיד עליהן מותר גם ג', לרבי יהודה אם גדילים בבית מותר גם בב' בהמות, ובכל אופן שאמר להטמין את המקח אסור.

אין לוקחין משומרי פירות עצים ופירות.

לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל ועגלים ממקום גידול עגלים דמוכרין לדעת בעליהן, ולוקחין ביצים ותרגולים מכל אדם, וכל שאמרו להטמין אסור.

יום שלישי פרשת נצבים - כ"ד אלול תשע"ז

דף קי"ט ע"א

מותר ליקח מאריס חבילי זמורות עצים ויין כיון דיש לו חלק בגוף הקרקע תולין שמוכר משלו.

שומרי פירות לוקחין מהן כשהן יושבין בפתח הגינה ומוכרין והסלים ומאזנים גדולים לפנייהם דכיון דמוכרין בפהרסיא לא גנבום, ואם אמרו הטמין אסור.

מותר לקנות מגזלן, לרב כשיהא רוב משלו דהולכין אחר

רוב, ולשמואל אפילו מיעוט משלו דתלינן במיעוט וכן הורה רב יהודה.

ממון מסור, נחלקו אם מותר לאבדו ביד ק"ו ממה דמותר לאבד גופו, או דאסור שמה יהיה לו זרע כשר.

אריס דרב חסדא לא חילק כדין וסילקו רב חסדא וקרא עליו הפסיק 'וצפון לצדיק חיל חוטא' דרב חסדא נטל חלקו.

'כי מה תקות חנף כי יבצע כי ישל א-לוה נפשו' נחלקו אם היינו איבוד נשמה דנגזל או דגזלן.

כל הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ונפש בניו ובנותיו, ואפילו אם נותן דמים, ואפילו בדרך גרמא שמתוך ששאל הרג נוב עיר הכהנים שהיו מספקין מים ומזון לגבעונים מעלה עליו הכתוב כאילו המית הגבעונים.

אין לוקחין מן הנשים עבדים ותינוקות יינות שמנים וסלתות שדרך האיש למוכרו, לאבא שאול מוכרת בד' וה' דינר כדי לעשות כפה לראשה ואין הבעל מקפיד, גבאי צדקה לוקחין מהן דבר מועט ולבני מחוזא שרשרות זהב וצמידין דבר מועט היא, ולוקחין מנשי בעלי בית הבד זיתים ושמן במדה מרובה ובפרהסיא דאין יכולין לעשות כן דרך גניבה, ולרשב"ג לוקחין מהן בגליל עליון גם במועט שהשמן שם ביוקר ומקפידין על דבר מועט ובעליהן בוש מלמכור על פתח ביתם.

דף קי"ט ע"ב

מה שהכובס מוציא מבגד צמר דבר מועט על ידי שטיפה הרי אלו שלו דאין בעל הבית מקפיד, ומה שהסורק מוציא הרי אלו של בעל הבית דחשוב הוא ואין הבעל הבית מוחלו אם אין המנהג שהוא שלו, אבל לוקחין ממנו כר וכסת מלא מוכין דקנוהו בשינוי.

כובס נוטל ג' חוטיין ממין אחר שבסוף הבגד ומשוה הבגד ומפייהו והן שלו, ואם היו החוטיין גסין לוקח רק שתיים, אם הי הבגד לבן והחוטים היו שחורים מותר ליקח את כולם.

לא יטיל הסורג יותר מג' תפירות כשמותחו כשהוא נסרק, ואיבעיא אם היינו ג' הולכות והובאות או הולכה והובאה חשיב כב' תפירות, בטלית העשויה לכל יום לא יסרוק הבגד לשתי אלא לערבו ובגד העשוי לכבוד ונוי סורק לשתי, מקום הבליטות נוטל במספרים ובטלית של כל יום משויהו לארכו, ובבגד שאינו נראה משויהו לרחבו.

אין לוקחין מגרדי צמר ששם בהקנה שלא יצא הערב, נירין, פונקלין, שיורי פקיעות, ולוקחין מהם בגד אפילו מנומר דרגלים לדבר דגנוב הוא משום דקנה בשינוי.

אין לוקחין מן הצבע חתיכות קטנות מבגדים, תלושין של צמר, ולוקחין מהן בגד צבוע, טווי, ולבדי דוגמות של צמר צבוע.

הנותן עורות לעבדן מה שמקצע מן העור סביב והצמר התלוש מן העור הוא של בעל הבית וצמר העולה מן שטף המים הוא שלו כיון דדבר מועט הוא הבעלים מפקיר לו.

הג' חוטים שהאורגים מניחין בסוף הבגד עולין למדת מלא קשר גודל שצריך להרחיק הציצית משפת הבגד, ויצחק בן יהודה נטלן מהבגד ולא היה מצרפן.

החייט ששייר את החוט כדי לתפור בו מלא חוט וחויץ למחט כמלא מחט, וחייט שהשוה תפירתו וקיצע הימנה מטלית ג' על ג' אצבעות הרי אלו של בעל הבית.

חרש הקבלן שמחליק נסרים בכלי קטן חתיכות הדקות שנופלות והיוצא מן המקדח הרי אלו שלו, ובכלי שנופלות

ממנו חתיכות גסות וחתיכות הנופלות כשחותך עצים הרי אלו של בעל הבית, ואם היה שכיר יום אצל הבעל הבית הכל הוא של בעל הבית.

מסתתי אבנים אין בהם משום גזל.

המתקנים גידולים שיש להם ענפים וירקות תכופות יותר מדאי בזמן שהבעל הבית מקפיד עליהם יש בהם משום גזל.

שחת של חטים ושעורים בעודן ירק במקומות שמקפידים יש בה משום גזל, ובמתא מחסיא מקפידים כיון שהוא מקום בהמות וצריכים מרעה טוב.

הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא

מסכת בבא מציעא

יום רביעי פרשת נצבים - כ"ה אלול תשע"ו

מסכת בבא מציעא

דף ב' ע"א

שנים אוחזין בטלית וכל אחד אומר אני מצאתיה והגבהתי תחילה וכולה שלי ואתה תפסת מידי, כל אחד ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו, א' אומר כולה שלי והשני אומר חציה שלי האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות מג' חלקים והאומר חציה שלי ישבע שאין לו בה פחות מרביע זה נוטל ג' חלקים וזה נוטל רביע, בזמן ששניהם מודים או שיש עדים שהגביהו יחד חולקין בלי שבועה.

שנים רוכבים על חמור או אחד רוכב ואחד מנהיג וכל אחד אומר כולה שלי יחלוקו בשבועה, דאחד רוכב ואחד מנהיג שניהם שוין לקנות בהמה מן ההפקר.

אין אדם זוכה במציאה אלא בהגבהה ולא בראיה בעלמא וכמו שכתוב 'ומצאתה' דמשמע דבא לידו.

דף ב' ע"ב

שנים אוחזין בטלית וכל אחד אומר אני קנתיה מיד המוכר, אם המוכר קיבל דמים רק מאחד מהם המוכר נאמן ממי קיבל הדמים ולמי מכר, אם קיבל משניהם מאחד מדעתו ומשני בעל כרחו אין המוכר נאמן כיון שאין המקח בידו וכל אחד נשבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו, ודווקא מקח וממכר דאפשר דלשניהם נתרצה המוכר אבל זה אומר אני ארגתיה וזה אומר אני ארגתיה יהא מונח עד שיבא אליהו דאחד מהם ודאי רמאי.

בעל הבית שאמר לחנוני תן לבני או לפועלים וחנוני אמר נתתי והם אומרים לא נטלנו, לרבנן שניהם נשבעים ונוטלים מבעל הבית, לבן ננס אין בית דין מחייבין שניהם שבועה כיון דאחד מהן נשבע לשקר אלא שניהם נוטלין בלי שבועה.

שבועת שנים אוחזין בטלית הוא גם לבן ננס הסובר דאין ב"ד משביעים חנוני ופועלים ליטול מבעל הבית דהתם אחד ודאי נשבע לשקר אבל שנים אוחזין בטלית וכל אחד אומר אני מצאתיה או קניתיה כל אחד סובר שנשבע אמת דשניהם הגביהו יחד או המוכר נתרצה לשניהם.

ממוזן המוטל בספק, לחכמים אם אחד מוחזק המוציא ממנו עליו הראיה, ואם שניהם מוחזקים ואין אחד מוציא מחבירו כשנים אוחזין בטלית חולקין בשבועה [דגם החצי שכל אחד מוחזק בו מחוסר גוביינא כיון דכל אחד מוחזק בכולו ועי' מיד בסמוך מסקנת בש"ס], לסומכוס ממוזן המוטל בספק חולקין בלא שבועה אפילו אחד מהם מוחזק, לסתימת הש"ס היינו רק כששניהם טוענים טענת שמא אבל כששניהם טוענים טענת ברי חולקים בשבועה,

לרבה ב"ר הונא לסומכוס גם בברי וברי חולקים בלי שבועה ובשניהם אוחזין בטלית תקנו חכמים שבועה שלא יהא כל אחד הולך ותוקף טליתו של חבירו ויאמר שלי הוא [וכ"ה מסקנת הש"ס ה: דזהו טעם השבועה לכו"ע].

לסומכוס דממוזן המוטל בספק חולקין היינו אפילו אם יהיה חסרון ממוזן לאחד מהם, כגון שור שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצידה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה או דמת מחמת הנגיחה דמשלם חצי הולד אף על פי דאחד מהם מפסיד חצי שלא כדין.

יום חמישי פרשת נצבים - כ"ז אלול תשע"ו

דף ג' ע"א

שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתיים וכל אחד אומר מאתיים שלי, לת"ק נותן לכל אחד מנה והשאר יהא מונח עד שיבא אליהו, משום דהאי מנה שייך רק לאחד מהם, אבל שניים אוחזין בטלית יחלוקו בשבועה דאפשר דשייך לשניהם, לרב יוסי שניהם שהפקידו הכל יהא מונח עד שיבא אליהו כדי שיודה הרמאי, אבל בשנים אוחזין בטלית יחלוקו בשבועה דאין ודאי רמאי.

בעל הבית שאמר לפועלים תן לפועלים והפועלים אומרים לא קבלנו שניהם נשבעים ונוטלים, ולא אמרינן יהא מונח עד שיבא אליהו דהחנוני אומר אני עשיתי שליחותך ואיני מאמין הפועל בשבועתו רק אתה האמנתו, והפועל אומר עשיתי עבודה אצלך מה יש לי עם החנוני ואיני מאמינו בשבועתו.

נתבע המודה במקצת טענת התובע חוששין שכופר בשאר הטענה וצריך לישבע מדאורייתא שבועת מודה במקצת, ולא חשבו התורה כמשיב אבידה לפטור מן השבועה במה שלא כפר כולו שהרי לא היה יכול לכפור כולו דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו.

מודה במקצת חייב שבועה ואע"פ שחושדין אותו שכופר במקצת לא אמרינן דחושדין אותו שיכפור גם בשבועה דתלינן דמה שכפר על מקצת הממוזן היינו משום דאין בידו לפרוע ועל ידי השבועה יודה שחייב.

התובע חבירו והנתבע כופר הכל ועדים מעידים שחייב מקצת הטענה, לרבי חייא חייב שבועת מודה במקצת, לס"ד דש"ס רבי חייא הביא ראיה ממתניתין דשנים אוחזין בטלית, דהטעם דכל אחד צריך לישבע הוא משום דאנו עדים דהחלק שכל אחד תופס הוא שלו ומשביע חבירו בחצי השני שאינו תופס, [ומסקנת הש"ס בדף ד'. דשבועה דמתניתין היא מדרבנן ועי' ה'. דעת החולקת על רבי חייא].

דף ג' ע"ב

רבי חייא הוכיח דכופר הכל ועדים מעידים אותו שחייב במקצת שחייב בשבועת מודה במקצת בקל וחומר,

מהלך א', דיליף מק"ו מהודאת פיו דאע"פ שאינו מחייבו קנס מחייבו שבועת מודה במקצת עדים שמחייבין אותו קנס אינו דין שיחייבוהו שבועה, ואין עדיפות בהודאת פיו במה שמחייבו קרבן וחומש דרבי חייא סובר כר"מ דגם עדים מחייבים אותו קרבן וחומש. [והגמרא דוחה דמה לפיו שאין עדים יכולים להכחיש הודאתו או להזימו דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי].

מהלך ב', דיליף מק"ו מעד אחד שאין מחייבו ממוזן אעפ"כ מחייבו שבועה ק"ו לעדים שמחייבים ממוזן שיכולים לחייב שבועה [והגמרא דוחה דמה לעד אחד דנשבע להכחיש מה

שהעיד, ומהיכתי תיתי לחייב שבועה בעדים על מה שלא העידו] מהלך ג', דיליף מק"ו מצד השווה דפיו וגלגול שבועה דעד אחד שעל ידי טענה וכפירה הן באים לדין וחייב לישבע ק"ו לעדים.

הודה שאכל חלב חייב קרבן חטאת דכתיב 'והתודה אשר חטא', אמרו לו שניים אכלת חלב בשוגג והוא אומר לא אכלתי לחכמים פטור כיון שיכול לפטור את עצמו אם יאמר מזיד הייתי אף אם אמר לא אכלתי נאמן דמה לו לשקר, לר"מ חייב דאם עדים יכולים לחייבו מיתה ק"ו דיכולים לחייבו קרבן.

יום שישי פרשת נצבים - כ"ז אלול תשע"ו

דף ד' ע"א

הכופר במלוה ועדים העידו שלה, עד שלא נשבע לא נעשה בזה גזלן ואינו פסול לעדות כיון דמלוה להוצאה ניתנה ואין מעות בידו לשלם וכופר עד שיהיה לו מעות לשלם, הכופר בפקדון ועדים העידו שהפקדון היה בידו בשעה שכפר פסול לעדות אפילו לא נשבע.

שבועה דשנים אוחזין בטלית אינו שבועה דאורייתא מכח מה שאנו רואים שכל אחד חייב מחצה להשני [וכמו שרבי חייא מחייב שבועה דאורייתא כשעדים מעידים שחייב מקצת קל וחומר ממה דמודה במקצת חייב שבועה, וכנ"ל ג.]. דכשם שאנו רואים שכל אחד חייב מחצה להשני אנו רואים גם שכל אחד יש לו המחצה שהוא אוחז בו, אלא שבועה דרבנן היא שלא יהא כל אחד הולך ותוקף טליתו של חבירו ויאמר שלי הוא.

התובע את חבירו והנתבע מודה במקצת והילך את שלך שאני מודה בו [ואפילו אם הלואה לו כסף והלוה לא הוציאם ואינו נותנם להמלוה אלא אומר לו הן שלך בכל מקום שהם] לרבי חייא חייב שבועת מודה במקצת, וראיתו הוא משבועת שנים אוחזין בטלית דאע"פ דאנו עדים דהחלק שכל אחד אוחז בה לפנינו הוא שלו ודינו כהילך ואעפ"כ חייב שבועה, אע"פ דשבועת שנים אוחזין שבועה דרבנן היא מ"מ רבנן תקנו שבועה רק כעין שבועה דאורייתא, לרב ששת הילך פטור משבועה דאורייתא, ואין ראיה משבועת שנים אוחזין בטלית דתקנת חכמים היא.

דף ד' ע"ב

שטר שכתוב בו פלוני לזה מפלוני סלעים או דינרין מלוה אומר שחייב לו חמש ולוה אומר שלש, לר"ע הלואה פטור משבועת מודה במקצת דהיה יכול לומר שתים וכדמשמע בהשטר דמיעוט סלעים הן שנים ואמר שלש הוי כמשיב אבידה וחכמים פטרו את המשיב אבידה מן השבועה, לרבי שמעון בן אלעזר חייב שבועת מודה במקצת ואינו כמשיב אבידה דמעררים לומר דאינו חייב רק ג' כדי שנחזיקו לאיש נאמן.

שטר שכתוב בו שחייב סלעים או דינרין והמלוה אומר חמש והלוה אומר שתיים, הלואה פטור משבועת מודה במקצת דהעדים החתומים על השטר מעידין כדבריו שלא היו אלא שתיים ולכך לא פירש מניין, או משום דקרקעות הלואה משועבדים לכל מה שכתוב בשטר וקרקעות נתמעטו בקרא מחיוב שבועה ולכן הודאת חיוב קרקע אינו מחייב שבועת מודה במקצת.

התובע מחבירו בבית דין כלים וקרקעות והודה הנתבע בכלים וכפר בקרקעות או הודה בקרקעות וכפר בכלים

פטור משבועת מודה במקצת כיון דקרקע נתמעט משבועה אין כפירת או הודאת קרקעות מחייב שבועה, הודה במקצת הכלים חייב שבועת מודה במקצת על מקצת הכלים ומגלגלין עליו שבועה אף על הקרקעות.

שבת קודש פרשת נצבים - כ"ח אלול תשע"ו

דף ה' ע"א

קרקע נתמעט משבועה, ולמ"ד הילך פטור משבועת מודה במקצת בלאו הכי אין נשבעים דמודה במקצת קרקע הוי הילך, והפסוק מיירי כשחפר בה בורות שיחין ומערות דקלקל הקרקע ואינו תובע הקרקע, או טענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות.

לרמי בר חמא ארבעה שומרים אינם חייבים שבועת השומרים אלא אם גם כפר והודה במקצת כיון דכתיב בשבועת השומרים 'כי הוא זה' דהיינו מודה במקצת וכגון ג' פרות מסרת לך והנפקד אומר על פרה א' לא היו דברים מעולם או החזרתי לך, וא' מתה באונס וחייב אני עליו שבועת השומרים, וא' אני חייב לך, ולמ"ד הילך פטור משבועה חלק הפקדון שמודה בו אינו בעין אלא הודה שפשע בה וחייב.

התובע מנה והנתבע כופר בכל ועדים מעידים שחייב לו חמשים, לרבי חייא חייב שבועה ק"ו ממה שחייב כשמודה בעצמו במקצת [כנ"ל ג.]. ולתנא דברייתא פטור דכתיב 'כי הוא זה' והוא או זה הוה יתור למעט אם העדים מחייבים אותו במקצת.

התובע חטים והנתבע הודה לו במקצת שעורים, לת"ק פטור משבועת מודה במקצת דכתיב 'כי הוא זה' דמין זה שאתה תובע ממני איני חייב אלא זה, ולרבנן גמליאל חייב, וכן סובר תנא דברייתא דפוטור משבועה כשעדים מעידים שחייב במקצת הטענה מכח יתור דכי הוא זה, ואין לו יתור למעט דבעינן הודאה ממין הטענה.

לרבי חייא דחייב שבועה כשעדים מעידים אותו שחייב במקצת הטענה היינו דווקא במלוה או פקדון שנאבד ממנו, אבל אם כפר בפקדון ועדים מעידים שהוא אכלן הרי הוא גזלן ופסול לשבועה, ותקנו חכמים שהתובע נשבע ונוטל.

התובע מנה והנתבע אומר אין לך בידי כלום פטור משבועה דאורייתא [כנ"ל ג.]. וחייב בשבועת היסת דרבנן דחזקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו בידו, ואם הנתבע גזלן אין התובע יכול לישבע וליטול דדין דכנגדו נשבע ונוטל אינו אלא תקנת חכמים ולא תקנו תקנה לתקנתם דשבועת היסת.

דף ה' ע"ב

רועה בהמות שלו פסול לעדות ולשבועה דסתמיה גזלן הוא ורועה בהמותיו בשדות של אחרים אפילו לא העידו עליו שגזל, אבל הרועה בהמות של אחרים כשר דאינו חוטא בשביל הנאת אחרים.

שנים אוחזין בטלית נשבעים שיש לי בה ואין לי בה פחות מחציה, וכוונתו הוא דלדברי כולה שלי ולדבריכם שאין אתם מאמינים לי יש לי בה ואין לי בה פחות מחציה, ואינו יכול לישבע כולה שלי דאם כן יהיה לעז לב"ד שנשבע כולה שלו ואין ונותנים לו אלא חציה, ואינו יכול לישבע חציה שלי דמרע לדיבוריה שהרי אמר כולה שלי.

שנים אוחזין בטלית צריכים לישבע אע"פ ששניהם תופסים בה, לפי רבי יוחנן דתקנו חכמים שישבעו כדי שלא יהא כל אחד הולך ותוקף בטליתו של חבירו ויאמר שלי הוא [ועי']

ו'. שיטת אביי], ואע"פ שחשוד על לא תגזול אינו חשוד שישבע שקר דחמיר הוא לאינשי איסור שבועה מאיסור גזילה.

שומר ששילם ולא רצה לישבע משביעין אותו שאינה ברשותו דחיישינן שמא עיניו נתן בה, ואינו חשוד על לא תגזול ולא תחמוד דמורה היתר לעצמו כיון דמשלם.

יום ראשון פרשת וילך - כ"ט אלול תשע"ו

דף ו' ע"א

לרבי יוחנן דשבועת שנים אוחזין הוא משום חשש שמא תקף טליתו של חברו, אע"פ שהוא חשוד שכופר ממון אינו חשוד שישבע לשקר דאם לא כן איך משביעין לכופר הכל, ואיך חנוני ופועלים נשבעים ונוטלים מבעל הבית, ואיך נשבעים השומרים שלא שלחתי בה יד הלא אם שלח בה יד הו"ל גזלן.

לאביי שבועת שנים אוחזין הוא משום חשש שמא ספק מלוה ישנה יש לו עליו ולכן תקף המלוה טליתו של הלוה, ולשיטתו החשוד לכפור ממון חשוד לישבע שקר ואף על פי כן נאמן בשבועתו דפורש אדם מספק שבועת שקר משום דאינו בחזרה ואינו פורש מספק איסור גזל דאפשר להחזיר.

שנים אוחזין בטלית ותקפה אחד בפנינו וכולה בידו קודם שנשבע, אם שתק השני הו"ל הודאה, אם צוח מתחלה ועד סוף אין תפיסתו תפיסה, ואיבעיא אם שתק בתחלה וצווח בסוף אם הוי הודאה כיון דשתק בתחלה, או כיון דצווח בסוף נתגלה דמה דשתק בתחלה היה משום דסבר שאין צריך לצעוק כיון דראו חכמים שהשני תפסו ממנו.

שנים אוחזין בטלית ופסקו להם בית דין שיחלוקו ויצאו מבית דין וחזרו כשהוא ביד אחד מהם וטען שהשני הודה לו, והשני טוען שכרתי לו, אין השני נאמן כיון דעד עכשיו החשיד הראשון לגנב איך השכיר לו, והמוציא מחבירו עליו להביא ראיה בעדים.

אחד אוחז בכל הטלית והשני מתאבק עמו ונתלה בה, הטלית של האוחז בכולה.

שנים אוחזין בטלית והקדיש אחד מהם כל הטלית, אם נומר כהצד בהאיבעיא דתקפה אחד בפנינו מוציאין אותה מידו אינה מקודשת דאין הקדש אלים מתקפה, ואם נומר דתקפה אחד בפנינו אין מוציאין אותה מידו איבעיא אם הוא הדין בהקדישה כיון דאמירה לגבוה דינו כמסירה להדיוט, או כיון דאינו בידו ואינו ברשותו אינו יכול להקדישו דכתיב 'ואיש כי יקדיש את ביתו' דאי אפשר להקדיש אלא מה שברשותו כמו ביתו.

דף ו' ע"ב

שנים שהיו רבין על בעלות של מרחץ ואחד מהם הקדישו ופרשו רבנן מהמרחץ, לס"ד דש"ס מיירי במרחץ מטלטל כגון גיגית ומוכח מזה דשנים אוחזין בטלית והקדיש אחד מהן מקודשת [ועי' מסקנת הש"ס דף ז'].

ספק בכורות אדם או בהמה אין כהן מוציא מיד ישראל דהמוציא מחבירו עליו הראיה, וספק בכור בהמה טהורה אסור בגיזה ועבודה דספק קדשים הם, תקפו כהן לרב המנונא אחר שכהן מוחזק הישראל הוא המוציא ועליו הראיה [ורצה להוכיח מזה דשנים אוחזין בטלית אם תמצא לומר דתקפה א' אין מוציאין מידו ה"ה אם הקדישו מקודשת שהרי גם בספק בכור מהני תפיסה והוא קדוש לפני שתקפו, והטעם משום דיש להכהן כח בהם גם בלי תפיסה],

לרבה תקפה כהן מוציאין אותו מידו והטעם דאסור בגיזה ועבודה דקדושת בכור בא מאליו [מה שאין כן שנים אוחזין והקדישו אחד בפיו י"ל דלא מהני כיון דאינו ברשותו].

ישראל שיש לו עשרה חמורים שהם ספק פטרי רחם מבריש עליהן עשרה שין לאפוקי איסורים ואינו צריך ליתנו לכהן דהמוציא מחבירו עליו הראיה, ומעשרן והן שלו [ורב חנניה הוכיח מזה כרבה דתקפו כהן ספק בכור מוציאין מידו דאם נומר דיש לכהן צד זכיה בהן ומהני תפיסתו נמצא דהישראל פוטר ממנו בממונו של כהן].

היו לו י' טלאים ומנה חמש ומת אחד מן שאינן מנוין, המנוין פטורים דכתיב 'וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט' דמשעבר תחת השבט ולא עלה בידו לעשר שוב אינו מעבירו פעם אחרת.

היה מעשר טלאים והתחיל למנות ועד שלא הגיע לעשרה קפץ א' מן המנין לתוך האינם מנוים כולן פטורים מן המעשר משום דיש ביניהן מנוי שעבר תחת השבט הפטור מן המעשר וכולם פטורים משום דכתיב 'העשירי יהיה קודש לה' והיינו עשירי ודאי ולא עשירי ספק, וכל עשירי שיצא ספק אם הוא ודאי חייב במעשר.

יום שני פרשת וילך - יום א' דראש השנה א' תשרי תשע"ו

דף ז' ע"א

שנים שרבים מי הוא הבעלים של קרקע והקדישו אחד מהם אם יש ראיה שהקרקע שלו ויכול להוציא בדיינים הקדישו הקדש דכל הכא דאיתא ברשותו הוא דקרקע אינה נגזלת, אבל במטלטלין אפילו יכול להוציא בדיינים אינו קדוש לפי שאינו ברשותו.

שנים אוחזין בטלית וכל אחד אומר כולה שלי דיחלוקו הטלית בשוה, היינו דוקא אם אוחזין בחוטין שבקצה הטלית, אבל אם אוחזין בגוף הטלית כל אחד נוטל עד מקום שידו מגעת והשאר חולקין בשבועה.

שנים אוחזין בטלית ויש זהב באמצע חולקים גם חלק הזהב, אפילו אם הוא יותר קרוב לאחד מהם.

שנים אדוקין בטלית דכל אחד נוטל עד מקום שידו מגעת היינו משום דקנה החלק שאוחז בה אע"פ דחבירו אוחז בקצה הטלית השני, ולכן כשמקנים בקנין סודר כיון דאחז בה המקנה שלש על שלש דהוא שיעור בגד [אע"פ שהקונה אוחז ג"כ] נקנה המקח להלוקח והרי הוא בכלל 'ושלף איש נעלו ונתן לרעהו', ואינו דומה לגירושין דאם הגט בידה וחוט שקשור בהגט בידו ויכול להביא הגט אצלו דאינה מגורשת משום דשם כתיב 'כריתות'.

מלוה ולוה האוחזין בשטרם, מלוה אומר שלי הוא ועדיין לא פרע הלוה את חובו ולוה אומר שלי הוא וכבר פרעתי, אם השטר מקוים יחלוקו, אם אין השטר מקוים לרבי הלוה פטור דסבר דלוה האומר על שטר שאינו מקוים שפרעו אע"פ שמודה שכתבו השטר נאמן לומר שהשטר פרוע כיון דאין אנו יודעים שהשטר כשר אלא על פיו והוא אומר שפרעו, לרשב"ג יחלוקו דסובר דלוה המודה שכתבו השטר תו אין המלוה צריך לקיימו.

דף ז' ע"ב

אחרים שמצאו שטר, מלוה אומר ממני נפל ולוה אומר ממני נפל, נחלקו רבנן ורבי יוסי אם כיון שנפל חיישינן שהשטר פרוע ונפל מיד הלוה ולא יחזירנו לא ללוה ולא למלוה עד שיבא אליהו או עדים שראו מיד מי נפל, או לא חיישינן

דף ט' ע"א

שנים שמצאו גמל ושניהם משכוהו שניהם קנו, מצאו חמור ושניהם הנהיגוהו שניהם קנו, הנהגה בגמל ומשיכה בחמור לרבי יהודה לא קנה, לת"ק י"א דהנהגה קונה בגמל ולכן הוא הדין א' מושך וא' נוהג דשניהם קנו, וי"א דמשיכה קונה בחמור ולכן הוא הדין אחד מושך ואחד נוהג דשניהם קנו.

אחד רוכב על החמור ומנהיגה ברגליו ואחד תפוס במוסרה, הרוכב קנה החמור וחלק המוסרה שבראש החמור דכחלק מהחמור הוא, והתופס במוסרה קנה מה שתפוס בידו והשאר שניהם לא קנו כיון דהתפוס במוסרה לא הגביה כולה ולא מהני הגביהו כדי שיזכה לעצמו, ולכן לא מהני גם שיזכה חברו מדין המגביה מציאה לחברו קנה חברו.

טלית שהיא מונחת חציה על גבי קרקע וחציה על גבי עמוד ואחד הגביה חציה מעל גבי קרקע והשני הגביה חציה שעל גבי העמוד שניהם קנו, אע"פ שזה שהגביהו מעל גבי הקרקע היה יכול לנתקו ולהביאו אצלו והיה כולה מוגבהה.

המוכר בהמה לחברו ואמר לו קני כדרך שבני אדם קונין, בשדה קונה ברכיבה ומנהיג ברגליו, בעיר קונה בהנהגה ולא ברכיבה דאין דרכן של בני אדם לרכוב בעיר משום צניעות, ואם הוא מזולזל קונה ברכיבה, ברשות הרבים דרכן של כולם לרכוב ולא להנהיג פן יפסקו עוברי דרכים בינו לבהמתו, אדם חשוב ואשה דרכן תמיד ברכיבה, אבל במציאה קונה בכל אופן.

דף ט' ע"ב

האומר לחברו משוך בהמה זו לקנות כלים שעליה ומשך לא קנה דמשמעות לשונו הוא אתה תתכוון לקנות אני איני מקנה לך, משוך בהמה זו וקני כלים שעליה והקנה לו הכלים ולא הבהמה איבעיא אם קנה הכלים במשיכת הפרה, משוך בהמה זו וקני כלים שעליה בקנין חצר אינו קונה דחצר מהלכת היא ואינו משתמר, ואפילו אם עמדה כיון דראויה לילך ואינו דומה לחצר, ואם הבהמה כפותה קני הכלים בקנין חצר.

היה מהלך בספינה וקפצו דגים בתוכה קנה הדגים בקנין חצר דהספינה אינה מהלכת רק המים מוליכה.

אשה שהייתה מהלכת ברשות הרבים וזרק בעלה גיטה לתוך קלתה מגורשת, דאין קלתה מהלכת אלא היא מוליכה אותה.

היה רוכב על הבהמה וראה את המציאה, ואמר לחברו תנה לי נטלה חברו ואמר אני זכיתי בה זכה בה, ואם נתנה לו ואמר אני זכיתי בה תחילה לא אמר כלום כיון דנתנה לו הקנה לו במתנה או דלא נתכוון הראשון לקנות בתחילה.

המלקט פאה בשדה של אחרים, ואמר הרי זו לפלוני עני לרבי אליעזר זכה לו, לחכמים יתננה לעני הנמצא ראשון, לעולא פליגי במלקט עשיר דלרבי אליעזר מיגו דיכול להפקיר נכסיו והוי עני ומיגו דיכול לזכות עכשיו לעצמו יכול לזכות גם לאחרים דאמרינן תרי מיגו, ולחכמים לא אמרינן תרי מיגו, אבל עני המלקט יכול לזכות לעני חברו דמיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה [וכן המגביה מציאה לחברו זכה חברו מכח מיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה], לרב נחמן לחכמים אפילו אם המלקט עני לא זכה חברו דהמגביה לחברו לא זכה חברו ולא אמרינן מיגו דזכה לנפשיה זכה חברו אלא אם גם הוא זוכה בה וכדין דמתניתין דשנים שהגביהו מציאה ביחד דקנו שניהם משום דכל דאחד הגביה לצורכו ולצורך חברו.

לפרעון דכשמחזירין ללוה שטר פרוע קורעו מיד.

מצא שטר כתובה בשוק בזמן שהבעל מודה שלא פרע לה הכתובה יחזיר לאשה, אם הבעל אומר שפרע הכתובה וממנו נפל למ"ד דחיישינן לפרעון אם נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה ואם עודה תחת בעלה יחזיר לאשה דאין אדם פורע כתובה קודם גירושין, ולשיטת חכמים גם אם לא חיישינן לפרעון לא יחזיר לאשה אפילו עודה תחת בעלה משום דחיישינן שמא יחוד ומסר לה כספים לכתובה כשנשא, או שמא כתב לה כתובה אחרת כשאיבדה כתובה זו.

מלוה ולוה האוחזין בשטר וכל אחד אומר שלי הוא דיחלוקו, דווקא אם כל אחד אוחז בטופס ובתורף אבל אחד אוחז בטופס ואחד בתורף כיון דתורף יש בו זמן וגובה ממשועבדים וטופס אין בו זמן ואין גובה בו ממשועבדים מעלין השטר בדמים כמה שוה התורף יותר מהטופס וכפי זה חולקין, לרבי יוחנן אפילו זה אוחז בטופס וזה בתורף חולקין.

שנים אוחזין בטלית דיחלוקו אם יתקלקל הטלית על ידי שחולקים עצם הטלית לשתיים, חולקים הטלית בדמים וכדתנן היו שנים רוכבין ע"ג בהמה דיחלוקו דעל כרחך היינו בדמים.

דף ח' ע"א

מה דתנן דשנים אוחזין בטלית בזמן שהן מודין חולקין בלא שבועה, היינו שמודים שמצאו והגביהו יחד וחולקין משום דשניהם קנאוהו, ולא כדין דרישא דחולקין משום ספק דאין יודעין מי משקר.

הטעם דשנים שהגביהו מציאה דשניהם קנו ולא אמרינן דלא הוי הגביה כיון דלא הגביה אלא חציה וחצי השני הוא כמונח על גבי קרקע, לרמי בר חמא משום דכל אחד הגביה לדעת שיקנה חברו חצי והמגביה מציאה לחברו קנה חברו, לרבא כששניהם הגביהו קנו שניהם דהגביה לעצמו ולחברו ומיגו דזכה לעצמו זכה גם לחברו, אבל המגביה כולה לצורך חברו ולא נתכוין לצורך עצמו כלל לא קנה חברו דאינו יכול לזכות לחברו במקום שמפסיד לאחרים ומונע מהם מלזכות בהמציאה.

חרש שהגביה מציאה קנה מתקנת חכמים משום דרכי שלום, שני חרשים שהגביהו שניהם קנו משום דרכי שלום, אבל פקח וחרש שהגביהו מתוך שלא קנה פקח דחצי השני שלא הגביה כמונח על גבי קרקע דמעיקר הדין אין הגביהו כלום גם החרש לא קנה.

דף ח' ע"ב

שור וחמור שמשכו קרון לר"מ בין המנהיג ובין היושב בקרון לוקה ארבעים, לחכמים היושב בקרון פטור דלא עשה כלום.

שנים אוחזין בהמה אחד רוכב ואחד מנהיג וכל אחד אומר כולה שלי, לפי ר"מ דבין המנהיג ובין היושב לוקה באיסור כלאים הוא הדין אחד רוכב ואחד מנהיג שניהם נקראים אוחזין ויחלוקו, לחכמים דמנהיג לוקה ולא היושב הוא הדין רוכב במקום מנהיג אע"פ דהרוכב תופס במוסרה, דמוסרה מהני לקנות בו רק במקח וממכר שהמוכר מוסרו ללוקח ולא במציאה ובנכסי הגר, אבל אם הרוכב מנהיג ברגליו הרי זה קנין משיכה ויחלוקו [ופשטות הסוגיא משמע דה"ה רכוב לחודיה ואינו מנהיג ברגליו לשמואל לא קנה].

דף י' ע"א

המגביה מציאה לחבירו, לרב נחמן לא קנה חבירו דהוי כמי שבא מאליו ותופס ממון חבירו בשביל חוב שיש לאחר עליו ואותו האחר לא עשאו שליח לא קנה דמפסיד בעלי חובות אחרים מלתפוס [ומתניתין דהיה רוכב ע"ג בהמה וראה מציאה ואמר לחבירו תנה לי אפילו אם חבירו הגביהו בשבילו לא קנה], ולעולא ורבי יוחנן המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו דמיגו דזכה לעצמו זכה לחבירו, ומתניתין דלא קנה חבירו לעולא משום דאמר בתחילה שמגביהו לעצמו, ולרבי יוחנן משום דחבירו אמר תנה לי ולא אמר זכה לי ולא עשאו שליח בהגביהו.

מציאת פועל, אם הבעל הבית אמר לו נכש עמי היום עדור עמי היום מציאתו לעצמו דלא נשכור עמו אלא לניכוש ועידור, ואם אמר לו עשה עמי מלאכה יום מציאתו לבעל הבית דכל מלאכה שהוא עושה של בעל הבית הוא, גם למ"ד המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו משום דיד פועל כיד בעל הבית.

פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום אף על פי דידו כיד בעל הבית משום דכתיב 'כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם' ולא עבדים לעבדים.

נפל על המציאה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה דראשון לא עשה שום קנין.

ד' אמות של אדם בסמטא ובצידי רשות הרבים קונות לו ואם יש בתוכן דבר הפקר אין אחר רשאי לתופסו, ותקנו כן חכמים כדי שלא יהא מחלוקת בין בני אדם מי זכה בה.

עני שלקט מקצת פאה וזרקו על השאר לקנות או פרס טליתו עליהן אין לו בהם כלום, והוא הדין בשכחה, ולא קנה בקנין ד' אמות לתירוץ קמא כיון דנפל עליו גלי דעתיה דלא נתכוין לקנות בקנין ד' אמות דתקנת חכמים, לרב פפא דלא תקנו רבנן ד' אמות אלא בשדות בעלמא ולא בשדה דבעל הבית אף על פי דהתורה נתן לו רשות לילך שם ללקוט פאה ושכחה.

דף י' ע"ב

נפל על המציאה אין ד' אמות קונות לו, לתירוץ קמא משום דנפל עליה וגלי דעתו שאינו רוצה לקנות בקנין ד' אמות, ולרב ששת דאין ד' אמות קונות ברשות הרבים [ולתירוץ קמא קונה גם ברשות הרבים כמ"ש רש"י ד"ה ה"ג כי תקון וד"ה קטנה].

קטנה שזרק לה בעלה גיטה לחצירה קנתה לה חצירה להתגרש בו, דקנין חצר בגט נלמד ממה דכתב 'ונתן בידה' והיינו רשותה מדכתיב 'ונתן' משמע מכל מקום ולא דווקא בידה מדלא כתיב ובידה יתנהו, וכשם שיש לה יד להתגרש בה [דלא מיעט רחמנא אלא שוטה דמשלחה וחוזרת] הוא הדין אם זרק לה גיטה בתוך חצירה, וכן ד' אמותיה [דתקנו חכמים דמהני כחצירה].

קטנה שנפל מציאה לחצירה או שיש מציאה בד' אמותיה, לר"ל משום אבא כהן ברדלא לא קנתה דחצר לענין ממון ילפינן ממה דכתיב בגניבה 'המצא תמצא הגניבה' ויש לומר דחצר דממונא מטעם שליחות הוא ואין שליחות לקטנה, ולרבי יוחנן משום ר' ינאי יש לה חצר כשם שיש לה חצר גבי גט וילפינן מציאה מגט, ולפי האיבעית אומא גם לר"ל יש לה חצר ופליגי בקטן אם ילפינן מקטנה, ולפי האיבעית אימא השני לא פליגי ובגט יש לה חצר ובמציאה לכו"ע אין לה חצר, או בקטנה לכו"ע יש לה חצר גם במציאה וקטן לכו"ע אין לו חצר.

חצירו של אדם שנכנס בה נכסי חבירו ונעל בפניה לגונבה חייב, דחצירו הוה כשלוחו דילפינן מהמצא תמצא דחצירו כשלוחו גם לדבר עבירה, אע"ג דבעלמא אין שליח לדבר עבירה היינו דווקא אם שלוחו מוזהר דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ולא הוה לו לעשותו, או דאין שליח גם לדבר עבירה רק אם ביד השליח לעשות השליחות או לא אבל חצר דנותנו שם בעל כרחו של החצר יש שליחות לדבר עבירה.

כהן שאמר לישראל קדש לי אשה גרושה, ואיש שאמר לאשה אקפי לי קטן ללשון ראשון דאין שליח לדבר עבירה אמרינן רק בבר חיובא כיון דאין השלוחים בני חיובא יש שליחות ושולחן חייב, ללשון שני דכל דהברירה ביד השליח לעשותו אין שליח לדבר עבירה אין שולחן חייב.

יום שישי פרשת וילך - ה' תשרי תשע"ו

דף י"א ע"א

צבי שבור וגוזלות שלא פרחו שנאבדו מבעליהן ונכנסו לשדהו ואמר זכתה לי שדי זכה דמשתמר בתוך שדהו, ואם אין חצירו משתמרת דווקא אם עומד בצד שדהו דמשתמרת על ידו, והוא שרץ אחריהם ומגיען, אבל צבי רץ כדרכו או שהיו גוזלות מפריחין ואמר זכתה לי שדי לא אמר כלום.

זשכחת עומר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולא למנה יהיה, אם הבעלים עדיין בשדה וששכחו הוי שכחה אבל זכור שהניחו שם מדעתו ולבסוף שכחו על ידי פועלים לא הוי שכחה כיון שהיה שם וזכתה לו שדהו, משנכנס לעיר אפילו זכור לו ושכחוהו הפועלים כיון דאינו עומד שם לא זכתה לו שדהו והוי שכחה, ואם הבעלים שכחוהו כשהוא בעיר הוי שכחה דגם שכחת העיר הוי שכחה ד'יהיה' לרבות שכחת העיר.

דף י"א ע"ב

רבן גמליאל וזקנים היו באים בספינה, ואמר רבן גמליאל עישור שאני עתיד למוד נתון ליהושע והשכיר לו מקומו בכסף כדי שיקנה המעשר שעליו, ועישור אחר שאני עתיד למוד למעשר שני נתון לעקיבא בן יוסף שהוא גבאי והשכיר לו מקומו, אע"ג דלא היו רבי יהושע ור"ע עומדים בצד שדהו זכו, לההוא דרבנן משום דלא הקנה להם בקנין חצר אלא במטלטלין אגב קרקע, לרב פפא קנו בקנין חצר וכשדעת אחרת מקנה אין הקונה צריך לעמוד בצד שדהו דמהני מטעם שליחות.

הטעם דלא הקנה רבן גמליאל המתנות כהונה להזקנים בקנין סודר לרבא משום דלא היה לו בו אלא טובת הנאה ואינה ממון לקנות בחליפין ולכן לא מהני גם קנין אגב, לרבי זירא הוי ממון לקנות בקנין אגב והטעם דלא הקנה בחליפין משום דהוא דרך מקח וממכר ובמתנות כהונה כתיב 'ונתתה' שיהא דרך נתינה.

חצר איתרבאי משום יד ולא גרע משליחות דאנן סהדי דניחא ליה שתהא שלוחו, ולכן אם נתן לו מתנה מהני אפילו אינו עומד בצד שדהו דמהני מטעם שליחות ושליחות מהני על ידי דעת המשלח דדעת אחרת מקנה אותו, אבל מציאה כיון דאין דעת מקנה ואין דעת משלחו וגם להשליח [החצר אין דעת] לא מהני מטעם שליחות אלא מטעם יד ובעינן שיהא עומד בצד שדהו, וגם בגט בעינן שיהא היא עומדת בצד שדהו דאין חצירה מהני מטעם שליחות דלא מהני דעת הבעל, משום דדעת אחרת מקנה מהני אלא כשהוא זכות להקונה דזכין לאדם שלא בפניו אבל גט דחוב הוא לה אין חבין אלא בפניו.

עמוד - מריליט: 0528-00-1901 דפוס תד"ר: 5385575-02